

ÖTEKİ OLARAK KADIN: GAZETE HABERLERİNDE KADIN TEMSİLLERİ

Woman As Other: The Representation Of Woman In Newspapers

Arzu YAVUZ

Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi Radyo Sinema ve Televizyon Bölümü -arzu.yavuz@hotmail.com.tr,
İzmir/Türkiye

Arş.Gör. Ayhan KÜNGERÜ

Ege Üniversitesi Radyo Sinema ve Televizyon Bölümü -akungeru@gmail.com, İzmir/Türkiye

Yavuz, A. & Kengürü, A. (2017). "Öteki Olarak Kadın: Gazete Haberlerinde Kadın Temsilleri", Vol:3, Issue:16;
pp:404-418 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

01/10/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

15/11/2017

Anahtar Kelimeler

Kadın, Öteki, Toplumsal

Cinsiyet, Temsil

Keywords

Woman, Other, Gender,

Representation

ÖZ

Toplumsallaşma süreci içerisinde kadına yönelik belirlenen davranış kalıpları, kadınları belirlenen bu davranış ve yaratılan stereotipler üzerinden tanımlamaktadır. Kadına dair oluşturulan bu imgelem, iletişim araçları yoluyla günlük hayatımızda yer alarak, kadın algısı üzerinde yanlış bir bilinç yaratılmaktadır. En eski iletişim araçlarından olan gazetede yer alan kadın haberlerinin içeriklerinin, toplumdaki kadına yönelik basmakalıp yargıları yeniden ele almak ve toplumu bilinçlendirmeye yönelik, kadın sorununa yönelik olduğu düşünülse de, dikkatle incelendiğinde yaratılan bu sorunun medya araçları yoluyla haber malzemesi olarak kullanıldığı ve sorunun körüklendiği görülmektedir. Çalışmada, medyanın toplum üzerindeki etki gücüne bağlı olarak Türk yazılı basınındaki örneklem grubunda yer alan haberlerin incelenmesi, haber içeriklerindeki kadına dair yer alan haberlerin incelenmesi ve kullanılan ifadelerin irdelenmesi üzerinden kadına yönelik her türlü şiddet toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilecektir.

ABSTRACT

The behaviour patterns which are intended for woman in the socialisation process define women within the frame of the created stereotypes and those behaviour patterns. As false consciousness is being created this imagery which is related to woman takes part in our everyday life via communication tools. The woman's news contents which are in the newspaper, one of the oldest communication tools are thought to have reconsidered the stereotyped orientated opinions and raise the awareness of the society. However when it has been carefully researched, it is seen that the created problem is used as a material for the news and instigated the problem. Depending the power of the media on the society, in research, having studied Turkish printing media sample news, woman's news content and scrutinizing the used phrases upon any kind of violence of woman will be evaluated in the context of gender studies.

1. GİRİŞ

Toplumsal yaşam insanların sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda var olmaya çalıştığı bir alandır. Bireyler bu alan içerisinde üretilen bazı kültürel kodları yine toplum içerisinde önceden belirlendiği gibi açıp o toplumun bir üyesi olarak kendilerini kültürel ve ekonomik olarak var etmeye çalışırlar. Bu ne kadar topluma uygun bir şekilde yapılırsa, toplumdaki o kadar kabul görülür ve bu o toplumda rahatlıkla var olabilmeyi mümkün kılar. Bu şekilde de bireylerin o topluma olan bağları güçlenir, saygınlıkları artar, toplum tarafından kabul edilirler, yeri geldiğinde söz sahibi olurlar ve bu şekilde iktidar etkinlikleri de artmış olur. Bunları başaran birey artık mutludur. Çünkü o toplumun kriterlerine uymuş ve toplumun bir parçası olmuştur. Bu yüzden de o toplumdan dışlanması ya da kabul görmemesi gibi bir riski ortadan kaldırmıştır. Bu durumda da bireyin gözden kaçırıldığı şey kendisi olamamasıdır. Bir topluma ya da belli iktidar kalıplarına uyararak kabul görebilme aslında onun o toplumca köleleştirilmesi ve silikleştirilmesi anlamına gelir. Fakat birçok birey toplumun normlarına uyma zorunda olduğunu hissetmez, bunu doğuştan kendilerine verilen görevmiş gibi algılar ve bu durumda otomatikman normlara uyar. O toplumun sınırları içerisinde kendini güvende hisseder ve kendinden sonra gelenlere de kendi iktidar otoritesini kullanarak kendisine yapılan aynı şeyleri yaptırır. Bireylerin topluma uyum süreci adı verilen bu süreç yaşadığımız toplumun kültürünün

ortaya çıkardığı özne ve nesne konumlarıyla iktidar ilişkilerine bağlandığımız bir süreçtir. Bu süreçte doğumdan sonra dahil olduğumuz ilk alan cinsiyettir.

Medya araçları içerisinde en eski olan gazete, toplumdaki yaygın düşünce ve davranış kalıplarını yansıtmakla beraber, topluma ışık tutar şekilde bir içerikle okuyucusuyla buluşmaktadır. Kısacası bir iletişim aracı olarak gazetenin okuyucusuna sunduğu içerik, toplumun çeşitli kesimlerinin belirli konulardaki görüşlerini de yansıtmaktadır. Yüksek tiraja sahip olan gazetelerde yer alan haberlerin okunurluğu daha geniş bir yelpazede olacaktır. Bu tür gazetelerde yer alan kadına yönelik haberler de toplumda var olan ya da yaratılan kadın klişelerinin ve kadının o toplumdaki sosyal yönünün ortaya konmasını sağlamaktadır. Kadının toplumdaki yerini belirlemek, toplumun kadına ilişkin düşünce ve davranış kalıplarını anlayabilmek için gazetelerde yer alan kadına ilişkin haberlerin incelenmesi bu araştırmadaki kadının toplumdaki edilgen/etken konumda olduğunu ve egemen ideoloji üzerinden ötekileştirilip ötekileştirilmediğini gibi sorulara ilişkin cevap niteliği taşıması açısından önemlidir. Bu çalışmada, yazılı basında kadına dair yer alan haberlerin incelenmesine ve gazetelerin toplumsal cinsiyet bağlamındaki duyarlılıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırmada günlük tirajlarının diğer siyasi gazetelerden daha yüksek olduğu belirlenen Sabah, Posta, Hürriyet ve Sözcü gazetelerine yer verilmiştir. Araştırmayı sınırlandırmak adına ve kadına yönelik yapılan haberlerin hangi tarihlerde ne şekilde yer aldığı daha iyi irdelemek adına 8 Mart Dünya Kadınlar Gününün de kapsandığı tarihten bir hafta öncesi ve sonrası olacak şekilde 1 Mart ve 15 Mart 2016 tarihli gazetelerdeki birinci sayfa ve üçüncü sayfa haberleri incelenmiştir. Buradaki amaç kadına yönelik haberlerin manşette ne şekilde yer aldığı ile sadece kısa bilgi şeklinde ülkede o güne ait kişisel ve toplumsal olaylara dair haberlerin yer aldığı üçüncü sayfa haberlerinde de kadının nasıl temsil edildiğini ortaya çıkarmaya yöneliktir. Kadının toplumla olan ilişkisi ve toplumun kadına bakış açısı sözü edilen tarihlerde yer alan gazetelerde yer alan haberler üzerinden ele alınacaktır.

2. TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA KADIN

Toplumsal cinsiyet ve toplumsallaşma kavramı arasında yoğun bir korelasyon bulunmaktadır. Toplumsallaşma yaklaşımına göre doğan bir bebeğin toplumsal cinsiyeti yoktur. Yani bebek biyolojik cinsiyetinin dışında öğrenilmiş cinsiyet kodlarına sahip değildir. Zamanla çocuk bu toplumsallaşma süreci içerisinde bu kodlar ve kurallar bütününe öğrenir ve içselleştirir (Connell, 1998, s. 255).

Connell (1998, s. 190) toplumsal cinsiyeti “insanların eril ve dişil olarak, üremeye dayalı bölünmesi kapsamında veya bu bölünmeyle bağlantılı olarak örgütlenmiş pratik” olarak ifade etmektedir. Bu bağlamda “toplumsal cinsiyet, bağlantı sağlayan bir kavram” olarak karşımıza çıkmaktadır. Connell’a göre (1998, s. 117), “ergenlik çağına başlarında kız çocukları, ortalama olarak kendi sınıflarındaki erkek çocuklardan daha iri ve daha güçlüdür; ama ne var ki tam da bu yaşlarda kız çocuklarına, erkeklerle olan ilişkilerinde bağımlı ve korkak olmaları” gösterilmektedir.. Sever’e göre, (2003, s. 42) yıllardır birçok toplumda erkeğin kadına üstünlüğü bir değer yargısı olarak kabul edilmiştir. Bu sebeple kadın aciz ve erkek tarafından himaye edilecek algısı yaratılmıştır.

“Kadınların toplumsal cinsiyet rollerinde de vurgulandığı üzere kamusal alana girmeleriyle beraber geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerinin silikleştiği, kadın ve erkeğin eşit rollerde çalışarak toplumsal yaşamda var olduğu belirtilmiştir. Özel alandan kurtulup kamusal alana girmesine rağmen kadınların yaşadığı ayrımcılık ve kadına atfedilen rollerin bütünüyle değiştiğini söylemek doğru olmaz. Doğru olan belirgin bir değişim ve dönüşümün olduğu ve bu değişimin uzun soluklu olması adına durmaksızın mücadele edilmesi gerektiğidir. Kadının kamusal hayata girmesi kadının statüsünü yükselten bir durumken bu gelişme iş yaşamında farklı çelişkileri ve eşitsizlikleri beraberinde getirmiştir. Kariyer yapmak ve erkeklerle eşit koşullarda çalışmak isteyen kadının erkeğe göre daha fazla güç harcamak zorunda olması iş yaşamındaki cinsiyet ayrımcılığının en önemli göstergelerinden biridir. Kadın hem özel alandaki işlerini yerine getirip kamusal alanda var olmaya çalışırken, hem de iş yaşamında kendisine yapılan ayrımcılıklarla başa çıkmak zorunda kalmaktadır “ (Göker ve Göker, 2014, s. 228)

Selçuk ve Tuzlukaya, göre (2013, s. 6) Batı toplumlarında kadın ve erkeğin birbirinden farklı şekilde yetiştirilmelerinin, bireylerin toplumsallaşma sürecinde farklı değer yargılarını benimsemeleri sonucu bu rollerini içselleştirdiklerini bu şekilde de toplumun onlara atfettikleri rollere göre “kadınlardan toplumsal ilişkilere duyarlı, duygusal, şefkatli, yardımsever, bağımlı ve fedakar olması beklenirken,

erkeklerden rekabetçi, bireysel başarıya dönük, bağımsız, akılcı, pragmatist ve egemen olması beklenmektedir”.

Gürel'e göre de (2004, s. 201- 202) erkeğin egemen olduğu toplumda kadın olmak, erkek tarafından belirlenmiş kuralları baştan kabul edip onlara boyun eğmek anlamına gelmektedir. Bu yüzden toplumlarda zaten var olan bu zihniyeti değiştirmek zorlu bir süreç gerektirir. Kadınların kendi haklarını savunması ya da kadın olarak ayakta durabilmesi, kendilerini rahatça ifade edebilmesi oldukça meşakkatli bir deneyimdir.

“Kadınların doğdukları andan itibaren rolleri öğretilmeye başlanır. Onların eline ilk tutuşturulan oyuncak bebektir, başlıca oyunları da evciliktir. Böylece küçük yaşlardan itibaren kızlar gelecekteki rollerine, yani “anne” ve “yuvayı yapan kadın” rollerine hazırlanmaya başlıyor. İleriki yıllarda aşk masalları önüne sürülür. Çünkü kadınlar çocukluklarından itibaren aşk masallarıyla büyütülür. Bütün bir eğitim sistemi, kadınların yaşamlarının başlıca içeriğinin bir erkeği elde etme=yuva kurma ve bir erkeği elde tutma=yuvayı koruma olduğu ideolojisi üzerinden kuruludur. Ve bu, kadın ister okusun, meslek sahibi olsun, isterse kısa yoldan evlenerek çoluk çocuk sahibi olsun değişmemektedir (Akt. Akbulut,2004,s.158).”

Kili'ye göre geleneksel toplumlarda kadın haklarına dair konular dinsel nedenlere dayandırılmaktadır. Bu toplumlarda yetersiz olan kadın hakları modernleşmeyle beraber ele alınmaya başlanılmıştır.

“Kadından beklenen geleneksel değerlerinden ödün vermeyerek modernist toplumun bir üyesi olmak zorunda olmasıdır. Tüm bu değerlerin birbiri içine geçtiği günümüz post modernitesinde kadın döneminin kendisine sunduğu olanaklarla kendini özgür hissederken aslında sahip olduğu geleneksel değerlerin, kültürel kodlarıyla tanımladığı hayatını bunun farkında olarak ya da olmayarak devam etmektedir. *Zorunluluk*, yerini *tercihe* bırakarak dile yatkın bir söylem edinmiş, erkek egemen söylemi hiç değişmemiş ve post modernizm kendi egemenliğini ilan etmiş üstün bir konuma geçmiştir. (Kili, 1996, s. 12).

Kadın, onun adına yaratılan dünyadan tamamen kurtulamadığı, kendini yeterince tanıyamadığı için, kendisini başkasının gözünden tanımlamaktadır. Rüzgar (2004, s.325) Beauvoir'in kadınların kiminin çılgın, kiminin üstün yetenekli olduğunu ancak kadınların bu güne kadar alçak gönüllülükten dolayı kendilerini kısıtladığını dile getirir.

Toplum içinde, belli bir cins açısından yapılan her türlü eylem, erkeğin otoritesini güçlendirmeye ve korumaya yönelik olduğundan eski ya da güncel olan söylemlerin hepsinde erkeğin konumunu yüceltmeye dair mesajlar vardır. Oysaki kadın için modernleşme, bedeni ölçüsünce daha fazla göz önünde olmak demektir. Mengü ve Karadoğan'a (2004, s. 183) göre kadın onaylanan, erkek ise onaylandır. Kadının, “yumuşak huylu, anlayışlı iyi eş, iyi anne olması ve geleneksel kalıplara uygun yaşaması” onun toplumda kabul görmesinin sebebidir. Kadın hem toplum tarafından kendisinden beklenen bu kriterleri yerine getirmeli hem de modernizmin kendisine sunduğu tüketimi yaşamalıdır.

Cinsiyet üzerine yapılan çalışmalar toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet arasındaki farkı ortaya koymaya yönelik çalışmalardır. Beşiroğlu'na göre (2004, s.246) cinsiyet üzerine yapılan çalışmalarda öncelikle “kadın” sınıflandırılır ve ardından biyolojik ve toplumsal cinsiyete dair kuramsal ifadelerle yer verilir. Bu durumu Rüzgar (2004, s. 327) her bireyin kendi cinsiyetiyle yaşayıp o şekilde algılandığını, önemli olanın cinsiyetin ne olduğundan çok nasıl yaşandığına vurgu yaparak, önemli olan şeyin cinsiyete dair farklılıkların ya da benzerliklerin nasıl kullanıldığı, nasıl yansıtıldığı ve toplumda nasıl yer edindiğinin olduğu şeklinde açıklar. Saraç'a göre ise, “günümüz toplumsal cinsiyet algısı bakımından cinsiyet eşitsizliği biyolojik değil daha çok sosyal olanın ayrımından kaynaklanmaktadır”(Saraç,2003,s.30).

Belek'e göre (2004, s. 20) Türkiye'deki cinsiyet kavramı hem İslami hem de laik kaynaklarla beslendiğinden “biyolojik bir anlayış” ile şekillenmektedir. Erkeğin yaradılış gereği üstün olduğu ve kadınlarla erkekler arasında olan toplumsal farklılıkların buna dayandığını düşünmek erkekler arasındaki iktidar ilişkilerinin de sorgulanmasına sebep olmaktadır. Elmacı (1996, s. 82) erkeğin “yücelik, saygınlık, otorite”; kadının ise “itaat, güçsüzlük, bağımlılık” ifadeleri ile özdeşleştirildiğini belirterek bu farklılığın dinsel ve töresel kurallarla da desteklendiğini belirtmiştir. Eliuz'a göre ise (2011, s. 222) Türk kadını “kimin karısı ya da kızı olduğu gerçeğinden” doğan toplumsal rolünü kabul

edip, içinde bulunduğu ve cinsiyetinden dolayı ne güçlendirebildiği ne de güçsüzleştiremediği ataerkil yapının üzerine feminizm inşa etmeye çalışmaktadır. Gürel (2004, s. 213) “cinsel kimliğe yüklenen toplumsal anlam”ı kadın ve erkeğin kendilerini toplumsal normlara uygun olarak ifade etmeleri biçiminde ifade etmektedir.

“Bugün dünyada kadın olmak çok heyecan verici bir olaydır. Kadın artık sadece evi yuva yapan, çocuk yetiştiren ya da topluluklarda hoşluğuyla yetinilen biri diye düşünülüyor; eğitim, çalışma ve idare alanlarında etkinlik gösteren, hatta uzaya gidenler arasında yeri olan biri diye düşünülüyor. Ama yine de kadın olmak çok zor. Gelenek ve değişim arasındaki çelişki yenilemez gibi görülüyor. Ne meslek seçerlerse seçsinler, yine de evli kadınlar evi yuva yapan sıfatından sıyrılamıyor ve dünyayı etkileyen kararların alındığı mekanizma içerisinde genellikle yerleri yok” (Örücü,1996, s. 21-22).

Acar’a göre (1996, s. 201) Türkiye’de kadınlar akademik anlamda bazı alanlarda daha fazla yer almaktadır. Örneğin “dil ve edebiyat”, “beşeri bilimler”, “sanat” gibi alanlar kadına yakıştırılmakta “kadına uygun” ifadesi ile “daha az yorucu” diye nitelendirildiklerinden toplum gözünde bu alanlar kadınsı olarak ifade edilir. Bu durum kadın açısından bir ayırım olarak düşünülmektedir. Fakat gözden kaçan aynı şekilde bu bölümlerde ihtisaslaşan erkeklerin de toplumda kabul görmeleri, onların matematik, tıp, doğal bilimler, mühendislik gibi bölümlerdeki hemcinsleri ile olan ayırma da vurgu yapmaktadır. Soyut kavramların ya da mesleklerin bile bu denli cinsiyetçileşme çabası içine girmesi toplum içindeki cinsiyetçiliğin ne denli yoğun olduğunun göstergesidir.

Arat’a göre (1996, s. 45) ataerkil toplumdaki cinsiyetçi işbölümünde kadının evdeki rolü ev işleri ve çocuk bakımı olduğundan kadınlar toplumsal üretimden uzak kalarak toplumsal cinsiyete dair benimsetilen “düşünce ve davranış kalıplarına göre” edinimler kazanırlar. Bu edinimler bazen onlara istihdam olanakları sunsa da kadınlar yine de “kadın için aile ve çocuğun her şeyden önce olduğunu” sürdürme ideolojisiyle egemen söyleme uygun hareket etmeye devam ederler.

“Kadın-erkek eşitsizliğini ruhsal nedenlere dayandıranlar, bunu erkeklik organına sahip bulunmadığını fark eden kız çocukların küçük yaştan kapıldıkları aşağılık kompleksiyle ve daha ileri yaşlarda cinsel ilişki sırasında uygulanan geleneksel pozisyonlardaki erkeğin üstünlüğüyle açıklanmaya çalışıyorlar. Bu bakış açısı çok tartışmalıdır. Çünkü tarihte kadının erkekten üstün bir konumda olduğu dönemlerin bulunduğunu biliyoruz. Oysa biyolojik etkenlerin olduğu gibi, psikolojik etkenlerin de- yukarıda açıklanan biçimiyle-tarih boyunca pek değişmediğini söyleyebiliriz (Kışlalı,1996, s.76 -77).”

French’e göre (1993, s. 148) Çin’de ve Hindistan’da nüfus artışını kontrol etme çalışmaları adı altında özellikle kadınlara uygulanan yaptırımlardan zorla kısırlaştırma, çocuk aldirmaya zorlama gibi yöntemler kadınlar üzerindeki siyasi ayrımcılığa örnektir. Patriarkal sistem ile kurulan devletler kadınları cinselliklerine göre tanımlamış, onları cinsellikleri içine hapsetmiştir. Kadınların kendi isteklerine aldirmaksızın, kendi istekleriyle ilgilenen bu düşünce sistemi kadınların doğurganlıklarını da kendilerine mal etmişlerdir.

Tarih boyunca kadınlar hangi yönetim olursa ya da hangi din olursa olsun var edilen erkek iktidarının altında ezilmeye mahkum bırakılmış, haklarını aramaya kalksalar da araya yine erkek egemenliği altında üretilen kurallar sunulmuştur. French (1993, s. 124,130) Atinalı devlet adamı Soklon birçok İslam ülkesinde olduğu gibi kadınların toplum içinde nasıl davranması gerektiğini kurallara bağlamış ve kadınları gözetleyen ve denetleyen kadınlardan oluşan bir ağ kurmuştu. ABD ise siyahları, Amerikan yerlilerini ve Güney Amerikalı kadınları kısırlaştırmaya çalışmaktaydı. Kadının nasıl giyineceği hususu, sadece Müslüman ülkelerde değil, laik ülkelerde de erkeklerin isteğine göre düzenlenmektedir. İsrail’de evlenme ve boşanma din adamlarının bulunduğu mahkemelerce uygulanmaktadır. Erkekler boşanma isteğinde bulunabilirken, sadece erkeklerin tanıklığına başvurulmaktadır.

“Kadınlar bugünkü konumları itibariyle görünürde neredeyse bütün konularda eşit olarak gözükmektedir. Birçok konuda, örneğin kadına karşı şiddet konusunda görsel ve yazılı basında çok fazla yayın yer almakta, kadınları bilinçlendirmeye yönelik bilgi kaynakları gerek nitelik gerek nicelik olarak artmaktadır. Bununla beraber kadınların kendi sorunlarına duyarlılığında artış, aynı oranda gerçekleşmemektedir. Özellikle eğitilmiş kadınlar sorunlarını “sorun” olarak tanımlamamaktadırlar. *Kaniksama* ve *kabullenme* genel davranış şekli haline

gelmekte ve kadınlık rollerinin yıllardır değişmeyen kalıpları mevcudiyetini sürdürmeye devam etmektedir. Eğitimli kadınlar çalışabilmekte, mülk sahibi olabilmekte ve oy kullanabilmekte ancak mücadele edecekleri, karşı çıkacakları, değiştirip dönüştürebilecekleri diğer alanlarda sessiz kalmaktadırlar (Belek,2003, s. 17-18).”

Cinsiyet temelli ötekileştirme incelemelerinde Julien Benda Uriel's Report'da (1926) erkeğin bedeninin kadının bedenine ihtiyacı olmadan, kendi anlamını oluşturduğundan; oysa kadının bedeninin erkeğe referans vermeden anlamdan yoksun olduğundan bahsetmektedir. Erkek kendini kadın olmadan düşünememektedir. Kadın kendini erkek olmadan düşünememektedir (Beauvoir, 2012, s. 26). Böylece erkek kendi varlığının farkında olan bir anlam üreticisi iken, kadın erkeğin ürettiği anlamlar içinde anlam kazanan bir varlık haline getirilmektedir. Erkek anlam üreten iken, kadın anlam kazanandır. Kadın, erkek varlığın Ötekisi'dir.

Helene Cixous ise Cezayir asıllı Fransız Yahudi bir kız olarak büyümeyi şöyle anlatır. Öncelikle her şeyi ilk elden öğrendiğini söyler. Beyaz (Fransız), üstün, plütokratik ve uygar dünyanın gücünü, nasıl proleterler, göçmen işçiler, doğru renkte olmayan azınlıklar gibi aniden “görünmez” olmuş popülasyonların baskı altına alınması üzerine kurduğunu gördüğünü belirtir. Kadınlar ise görünmez insanlardır. Ancak kirli, aptal, tembel ve sinsî vb. araçlar olarak algılanabilmektedir. Cixous büyük, saygın ve gelişmiş ülkelerin ‘yabancı’ olanı dışarıda bırakarak kendini kurduklarını söylemektedir. Yalnız bunu yabancıları reddederek değil, dışarıda bırakarak ve köleleştirerek yaparlar. Tarih ona göre iki ırk üzerine kuruludur. Köleler ve efendiler (Young, 2004: 32).

Cixous yüzyıllar boyunca her şeyin “selfsame”, “ownself” ve onu kısıtlayan arasındaki ayrıma dayandığını belirtmektedir. Artık bireyin kendi iyiliğini tehdit eden şey ‘Öteki’dir. Bu bağlamda Ötekiyi sorgular. Eğer Öteki gerçekten Ötekiyse, söyleyecek bir şeyin olmadığını ve Ötekinin kuramsallaştırılamayacağını söyler. Öteki onun hatırlayamadığı bir şeydir. Dışarıda bir yerdedir ve kesin olarak Ötekidir. Yerleşik değildir. Ancak tarihte Ötekinin, diyalektik çember içindeki yerleşik bir başkalık olduğunu söyler. Böylece Öteki, hiyerarşik ilişkiler ağı içerisinde belirli kurallara ve tanımlamalara bağlı olarak belirlenen bir şeydir (Young, 2004: s.33).

3. MEDYADA ÖTEKİLEŞTİRİLEN KADIN

Aydoğan'a göre (2004: 49) modern dönem öncesi insanlar aile, okul ve din gibi kurumlar sayesinde kendilerini sosyal bir birey olarak tanımlayabilirken günümüzde arkadaş grupları, radyo, televizyon ya da sosyal medya gibi kitle iletişim araçları bu kurumların yerini alarak bireyin sosyalleşme ve topluma uyum sürecinde bireyi etkilemeyi başarmışlardır. Medya kadın ve erkeğe ait içselleştirdiği önyargıları ortaya koyduğu ürünler sayesinde tüm toplumlara onların farklı kültürel değerlerine uygun bir şekilde düzenleyerek uygular.

Howard Becker'ın etiket kuramı “insanların eylemlerinin diğer insanların tepkileri tarafından yargılandığı ve ‘etiketlendiği düşüncesine” dayanmaktadır. Ancak bu etiketleme durumu demokratik bir şekilde işlemez. Belli birey ve kurumlar diğerlerini etiketleme noktasında daha fazla güce sahip olabilmektedirler. Medyada bu etiketleme sürecinde büyük rol oynamaktadır. Gazeteler sadece bilgilendirme kaynağı olarak işlev görmemekte aynı zamanda kamuoyunun düşüncesini de şekillendirmektedirler (Laughy, 2010, s. 118,119). Medya, bireyin sosyal yaşantısına yön verdiği gibi özel hayatına da yön vererek bireyin hayatını şekillendirmektedir. Sayılın ve Yılmaz'a göre (2004, s. 52) birey ve toplumda medyanın etkisi sadece duygu, inanç ve fikirler üzerinde değil aynı zamanda bireyin ve toplumun siyasi, ekonomik ve kültürel hayatında etkilidir. Bu gücü elinde bulunduran medya kitleleri kendine göre yönlendirip değiştirme kapasitesine sahiptir.

Değiş(tiril)en zihinler, insanlar, eşyalar ya da fikirler medya yoluyla topluma empoze edilmektedir. Bireyin toplum içinde var olabilmesi, kendini bu mecrada nitelikli kılabilmesi medya aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Özerkan'a göre (2004, s. 21) etkili bir toplumsallaşma organı olan medya, erkeklerin ve çocukların kadınlara karşı tutumlarını ve davranışlarını etkileyerek kadınların da kendilerine farklı bir gözle bakmalarına sebep olmuştur. Artık medyada sunulan kadın imgesi sadece erkeğin kadını izlemesi değil, kadının da erkeğin gözüyle kadını seyretmesine olanak sağlamıştır. Medya, kadının hemcinsini izlerken erkek cinsiyetinden bir yaklaşım sergilemesini amaçlamış ve bunu başarabilmiştir. Kısacası

kadın, hem erkek hem de (erkek gözüyle) kadın tarafından iki kere ötekileşmiş madun haline gelmiştir. Medyadaki mağdur cinsiyet her zaman kadın olmuştur.

“Cinsiyet kavramı artık, çeşitli fizyolojik farklılıklara sahip basit bir dişil/eril ayrımından daha fazla anlamlar ifade etmeye başlar. Kadınlara ait olan özellikler duyarlılık, sıcaklık, kibarlık, hassaslık gibi sıfatlardır. Kadın kırılğan, kibar olan, cesur, dayanıklı olmayan, daha duygulu, fedakar, ilgili olarak tanımlanır ve kadının toplum tarafından da bu tanımlamalara uygun davranması beklenir (Saraç, 2003, s. 27-29)”.

Alankuş “Medyada Kadın/Beden Temsil (Siyaset)i” adlı çalışmasının başlığının iki iddiası olduğunu söylemektedir. Medya ve kadın sözcüklerinin bir arada kullanıldığında sorunlu bir alandan bahsetmesi ve “medyada kadınların beden, erkeklerin ise akıl üzerinden/ile temsil edildikleri” şeklindeki iddiadır. Bu da kadınların temsilinin basmakalıp yargılarla ataerkil kalıplar içerisinde yeniden üretilerek, kadınlara yönelik “temsil (siyaset)i” ile mümkün olmaktadır (Alankuş, 2009, s. 1).

Kadınların medyada temsili konusunda (Kadınların Medya İzleme Grubu) Mediz, doğru yapılmayan habercilik ile tecavüz suçuna ortak olduğunu ve bu bağlamda tecavüz haberleri ile ilgili bazı hususlara dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir :

“Kamuoyunu bilgilendirme açısından özel bir önemi ya da yararının olmadığı durumlarda tecavüz, taciz, istismar gibi suçlar haberleştirilmemelidir. Tecavüz gibi cinsel suçlar kamuoyunu bilgilendirme açısından özel bir önem taşıdığına da, mağdurun izni olmaksızın yayınlanmamalıdır. Özel bir önem taşıyan ve mağdur tarafından yayınlanmasına onay verilen tecavüz, taciz, istismar haberlerinde de mağdurun kimliğine dair açık ya da örtük bu kimliği deşifre edecek hiçbir bilgi verilmemelidir. Tecavüz gibi cinsel suçların yukarıdaki koşullar doğrultusunda haberleştirildiği durumlarda, suçun işlenişine dair hiçbir ayrıntıya yer verilmemeli, suç reyting-tiraj gibi gerekçelerle pornografi malzemesi haline getirilmemelidir. Televizyonlarda da yine, bu suçlar haberleştirilirken aynı hususlara dikkat edilmeli, ayrıca suçun ayrıntılarıyla kurgulanmış canlandırmalarına yer verilmemelidir. Bu tür suçların ‘nedenleri’ suçu meşrulaştırıcı biçimde araştırılmamalı, tecavüzcülere, tacizcilere ve bunların işledikleri suçu savunan ifadelerine yer verilmemelidir. Gazeteler, kadınları metalaştıran arka sayfa güzeli ve benzeri fotoğraf, görsel kullanımına son vermelidir. Başta internet medyası olmak üzere tüm medya özel hayatı teşhir ve ifşaat alanı olmaktan çıkarılmalı, özel hayatı, kadınların duygusal-bedensel-zihinsel dokunulmazlığını ihlal eden haberlere yer verilmemelidir. (Aktaran, Çelenk, 2010, s.234).”

1955 yılından 1986 yılına kadar televizyonda en çok izlenen saatlerde belli başlı temalar ve karakterler analiz edilmiştir ve çeşitli bulgular elde edilmiştir: “Kadın karakterler erkek karakterlerden daha az görünür ve kadın karakter daha zayıf olan cinsiyet olarak resmedilir. Kadın karakterlerin olgun yetişkinler haline gelmeleri daha az muhtemeldir, eğilimleri daha azdır ve düşük statüdeki işlerde çalışırlar. Erkekler işin, toplumsal ilişkilerin ve cinselliğin kamusal dünyasını temsil ederken kadın karakterlerin faaliyetleri evin, kişisel ilişkilerin ve cinselliğin özel dünyasını temsil etme eğilimindedir.” (Steeves, 2005, s. 136).

Kadını klişeler halinde belli bir kategoriye iten medyanın verdiği mesaj yarattığı her iki kadın için de aynıdır. “Kadın olarak varlığını cinselliğine borçlu olduğunu unutma!” Canlılar içinde cinselliğini en bilinçli şekilde kullanması gereken varlık olan insan medyanın yarattığı bu kalıp içerisinde bir tüketim unsuru haline gelir.

“Kapitalist sistemin egemenlik ilişkilerinin temeli olan rekabet ortamında kadın ve erkek, cinsiyet rolleriyle karşı karşıya gelir. Burada erkekler en başarılı, en çok para kazanan, en meşhur olmanın rekabetini yaşarken; kadınlar da bu erkekleri elde etmenin rekabeti içine girerler. En iyi yemek pişiren, en temiz çamaşır yıkayan, en güzel giyinen, en cazibeli, en baştan çıkarıcı kadın olmanın yollarını aramaya başlarlar. Böyle bir toplumda medyanın görevi de; hem bu yapıyı taşımak hem de yeniden üretmektir (Asker, 2004,s.79-80).”

Asker’e göre, (2004, s. 80) medya kadını hem tüketici olarak hem de tüketici malzemesi olarak şu şekilde kategorize eder;

- ✓ *Güzel- bakımlı-zarif, iyi anne-uyumlu eş, erkeğine destek kadın,*
- ✓ *Davetkâr kadınlar olmak üzere iki şekilde gerçekleştirir*

Toplumların genelinde hâkim olan kadının güzellikle ve erkeğin güç ile değerlendirilmesi kadın ve erkek cinsiyetini belirli kalıplar içine sokmuş, özellikle kadınları hedef alırcasına medyanın da etkisiyle erkek, kadına medyanın kendine gösterdiği şekilde bakmaya başlamış ve kadını sadece bir cinsel obje gibi algılamaya çalışmıştır. Bu yargı zaman içinde kırılma da özellikle ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının da etkisiyle bazı kesimlerin bu konuya daha da duyarlı hale getirilmesi maalesef medyada yine farklı bir açıdan yer etmiş, kadın sahip olduğu haklarla değil mağduriyetiyle medyada yer almaya başlamıştır. Gürel'e göre (2004:213) Moskova Oyuncak Enstitüsü, Barbie bebeklerin Rus çocukların cinsel dürtülerini artırıyor gerekçesi ile bebeklerin Natasha ve Dima isiminde Rus versiyonlarını yapma hazırlığındadır. Bu da yeni doğan her bireyin zaten belli bir toplumsal klişelere maruz kaldığının açıkça göstergesidir. Kadın, güzelliğiyle ve kadınlığıyla ön planda olmalı klişesi kadını erkek üzerinden tanımlamakla kalmaz ayrıca kadınlar tarafından da benimsenen bu yargı kadınların da diğer kadınlar üzerindeki erkek egemen söylemine maruz kalmalarına sebep olmaktadır. Gürel (2004, s. 213) kadınlara atfedilen güzellik veya zayıflık gibi kriterlerin medya aracılığı ile görüntüye dönüşmesi sonucu medya üzerinden oluşturulan, kadınların sadece bedenleriyle var olabileceği kanısı yaratılmasından bahsetmektedir.

"Newsweek bir haberinde yatakta yalnız başına küçük oyuncak bir ayıya sarılmış kadının fotoğrafını kullanıyor ve gecelerin kadınlar için kâbusa dönüştüğünü yazıyordu. İşte özgürlüğün ağır faturası: Mutsuz, bekâr kadınlar. Bu bıyık usanmadan işledikleri bir konu haline gelmişti. Ayrıca kadınların sözde mutsuzluğunu körüklemekten geri kalmıyorlardı. Yine Newsweek bekar kadınların bir terörist tarafından öldürülme şanslarının evlenme olasılığında daha yüksek olduğunu yazarken sanki kadınlarla alay ediyordu(Alemdar,1996,s.132)."

Oysaki son günlerde giderek artan kadın cinayetleri ve kadın ölümleri gazete ve televizyonlarda kadını kurbanlaştırarak tüm kadınlara sadece cinsiyetlerinden dolayı bir tümevarım yapmakta aynı zamanda yapılan söylemlerle de tüm erkekleri zan altında bırakmaktadır.

Kapitalist sistemde kadın evde ücretsiz işçi piyasada ucuz iş gücü medyada da cinsiyetçi bir bakış açısıyla bakılan ve seks objesi olarak sunulur. İnceoğlu'na göre (2004, s. 11) medyada kadına "ev kadını, iyi anne-iyi eş, özverili, cinsel meta, güçsüz, seksi, kötü yürekli/hırslı iş kadını" gibi anlamlar yüklenilerek kadın ya kurban olarak ya da trajik bir olay içinde yer almaktadır. Kadın, medyada sürekli bedeniyle var olan bir nesne olarak kullanıldığından toplum tarafından da bu şekilde algılanır. Kadın bedeni medya için önemli bir kar kaynağı haline gelmiştir. Kadın, sadece bedeniyle var olabilen bir nesne konumuna getirilmiştir.

Medyada temsil edilen kadın dikizleme ve röntgenleme alışkanlıklarımıza boyut değiştirtmiştir. Sarıtaş'a göre (2004: 76) medyadaki genç, güzel ve çekici kadın idealize edilen ölçülerdeki vücuduyla özgür, özgüven sahibi ve aktiflik gibi özelliklerin tümünü kapsamış bir biçimde karşımıza sunulmaktadır. Giderek yaygınlaşan ve gelişen medya teknolojisi kadın bedeni üzerinden kapitalizmin modasını yaratıp, stilize ederek evrensel bir tüketim, medya ve kadın üçgeni üzerinden kadını farklılaştırmıştır.

İletişim araçlarında sıkça karşılaşılan kadın imgeleri iki gruba şu şekilde ayrılabilir ve her iki gruptaki kadın imgesi erkeğin kadına bakış açısına göre yeniden şekillenir (Akt. Elden, Ulukök, 2004,s.-136):

"1.Kadının ev içi rolüyle ilgili olanlar: Burada kadın, görev bilinci yüksek, sevecen ve hamarat bir eş ve/veya anne ya da konuksever bir ev sahibesidir 2. Kadının cinselliğiyle ilgili olanlar: Burada kadın, dişilik yeteneği yüksek, uçarı, erotik, yarı çıplak ancak ulaşılamaz bir sevgilidir."

Gerek ulusal medyada gerekse küresel medyada yer alan kadına yönelik her türlü haber içerikleri farklı olmasına rağmen aynı söylemi barındırmakta, kadını erkeğin karşısında ötekileştirmekte dahası ötekinin dışında ikincil bir pozisyona iterek ataerkil bir içerikle halkların karşısına sunulmaktadır. Batuş, (2004:203) küreselleşmenin etkisi altında kalan medyanın sunduğu ürünlerin gerek kullandığı dil gerekse söylem olarak kadına ve erkeğe atfedilen kalıplaşmış değerleri devam ettirdiğini belirtmektedir. Bu şekilde kadın ve erkek kendilerini toplumlarının belirlediği kalıplaşmış kimliklere hapsetmiş durumdadırlar.

Var edilen kadın sorunu devletlerarası hukuk sisteminde de farklı yaptırımlar uygulanmak suretiyle ele alınmıştır. Örucü'ye göre (1996: 41) devletlerarası hukukta kadın hakları azınlık hakları gibi

değerlendirilerek kadın farklı bir konuma çoktan itilmiş durumdadır. Azınlıkların kendi geleceğine kendi karar vermesi gibi kadınların da kendi haklarını, erkeklerden talep ediyormuş durumu yaratılarak, kendi haklarını istemesi, talep etmesi beklenmektedir. Kadınların bu şekilde azınlık statüsünde değerlendirilmesi ayrı bir sorunu da ortaya çıkarmaktadır. Dünyadaki tüm kadın nüfusunu bu şekilde korumak ve bu konuyu sürekli bu şekilde gündemde tutmak çözüm getirmek lafla peynir gemisi yürütmekten başka bir şey değildir.

“Amerikan basın yayın organları halen kadınlara nasıl hitap edeceklerine dahi karar verebilmiş değiller. Erkeklerle medeni durumlarının anlaşılmasına olanak vermeyen Mr. Yani Bay diye hitap ederken kadınlara Miss veya Mrs. diye hitap etmekte ısrarlıydılar. Feministlerin Mr.’in kadınlara uygulanış biçimi olarak Ms. kullanılması konusundaki ısrarı üzerine bazı basın yayın organları bunu benimsediler. Ancak halen bu uygulama gazetelerin ancak yarısında kabul edilmiş durumda (Alemdar,1996.s.133)”. Evli kadın ve evli olmayan kadın için kullanılan farklı unvanlar kadını erkek üzerinden değerlendirirken, evli olmayan erkek için belli bir unvan olmaması, erkeğin kadına ihtiyaç duymaksızın toplumda var olabilirliğini göstermesi anlamına gelir. Oysaki kadın ya da erkek birbiri ile kıyaslanmamalıdır. Birinin diğeri üzerinden iktidar alanlarını genişletme gereği de erkeğin kadına duyduğu ihtiyacı temsil ettiğinden bunun otoriteler tarafından benimsenmesi ve her iki cinse de toplumda eşit rol ve unvanlara aitliği tamamlanmak şartıyla eşit şekilde davranılması gerekir.

Sullam’a göre (2004: 151) kadın, erkek egemen bir sistemde kendi yerini belirlediğinden kadının erkeğe göre ikincil durumda oluşu çoğu kesim tarafından normal karşılanmaktadır ve medyaya da yansıtılan bu durumdur. Bu durumda yapılması gereken egemen yapının değiştirilmesi ve yeniden şekillendirilmesi ya da egemen yapının tamamen ortadan kaldırılması, yerine eşitlikçi bir sisteme geçilmesidir.

Zihinlerde tümevarım yargılarla benimsetilen kadın imgesi moda, eğitim ya da medya sektöründe bu şekilde yer aldığı için tüm kadınlara mal edilen bazı değerler, o değerleri kabul etmeyen diğer kadınları da etkileyerek onların hayatında büyük toplumsal bir baskı oluşturmaktadır. Günümüz modernitesinde buna uyum sağlayan kadın kabul görürken, kabul sağlamayan kadın ise toplum ve özellikle medya baskısı altında metalaştırılan “kadın”dan bağımsız olarak kendini var etme çabası içine girmektedir.

Artıkoğlu (2004, s. 374) 20.yüzyıldaki toplumsal hareketlerden etkilenen kadının “kendi özgürlüğünü kazanmak” ve kocasından bağımsız olabilmek adına farklı çabalar içinde olduğunu söyler. Bu durumda içinde bulunduğumuz yüzyılda iletişim araçlarının da etkisiyle kadın, kadın olma bilincine erişebilmiş, varlığını medyanın yarattığı ölçüde de olsa ispatlamış ve erkeğin konumuna göre kendini şekillendirebilmiştir.

4. YÖNTEM

Eleştirel Söylem Analizi* (Critical Discourse Analysis-CDA) son on yıllarda sosyal bilimlerde çok kullanılan bir alan haline gelmiştir. ESA (CDA) problem odaklı interdisipliner bir yaklaşımdır ve çeşitli yaklaşımları içermektedir. Ancak, bu çeşitli yaklaşımları ortak noktada birleştiren de gücün, adaletsizliğin ve kötüye kullanmanın semiyotik boyutu ve toplumdaki politik-ekonomik ve kültürel değişimlerdir. ESA şu yönleriyle ayırıcı özelliklere sahiptir: Dil ve toplum arasındaki ilişkiye bakışıyla ve metodolojiye yönelik eleştirel yaklaşımıyla (Fairclough vd., 2011, s. 357).

ESA’nın kökleri klasik retorikte, metin dilbilimselliğinde (textlinguistic), sosyo-dilbilimsellikte ve uygulamalı dilbilimsellikte ve kullanımbilim (pragmatics) de yatmaktadır. İdeoloji, güç, hiyerarşi, cinsiyet kavramları ve sosyolojik değişkenler bir metnin yorumlanmasında veya açıklanmasında ilgili görülmüşlerdir. Cinsiyet konuları, ırkçılıkla ilgili sorunlar, medya söylemleri, siyasi söylemler, kurumsal söylemler ve kimlik araştırmalarının boyutları göze çarpan konular olmuşlardır. ESA dil ve güç arasındaki ilişkiye özel önem göstermektedir. ESA belirli veya tek bir kurama veya metodolojiye dayanmamaktadır; aksine çeşitlidir, farklı kuramsal alanlardan beslenmekte ve farklı data ve metodolijilere yönelmektedir (Weiss ve Rodak., 2007, s. 11,12).

ESA 1980’lerin sonlarında Norman Fairclough, Ruth Wodak, Teun Van Dijk ve diğerleri tarafından öncülüğü yapılan Avrupa söylem çalışmalarında programatik bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır; o

* Bundan sonra ESA kısaltması ile yazılacaktır.

günden beri de söylem analizi yaklaşımlarında en etkili ve görünür olanı haline gelmiştir (Blommaert ve Bulcaen, 2000, s. 447).

ESA diğer söylem analizlerinde olduğu gibi bir yöntem, okul veya uzmanlık alanı değildir. Daha çok tüm alanlarda kuramlaştırmada, analizde ve yaklaşımda farklı bir yöntem ve perspektif sunmayı amaçlamaktadır. ESA'nın amaçlarını gerçekleştirmesi için bazı şartları yerine getirmesi gerekmektedir:

- ✓ ESA kendine yer bulabilmek için diğer bütün araştırmalardan daha iyi olmak zorundadır.
- ✓ Günümüzün paradigmaları ve tarzlarına yönelmek yerine eleştirel söylem analizi sosyal sorunlara ve politik konulara odaklanmaktadır.
- ✓ Sosyal sorunların ampirik açıdan yeterli eleştirel analizi multidisiplinerdir.
- ✓ Sadece söylem yapılarını tanımlamak yerine, onları sosyal etkileşim ve özellikle sosyal yapılar açısından açıklamaya çalışmaktadır.
- ✓ ESA söylem yapılarının güç ilişkileri ve toplum içindeki baskınlığı nasıl oluşturduğu, onayladığı, meşrulaştırdığı, yeniden ürettiği ve veya bu bunlara karşı koyduğu üzerine odaklanmaktadır (Van Dijk, 2003, s. 353).

ESA medya metinlerindeki ideolojik alanı ortaya çıkarmamıza yardım etmektedir. Metinlerin arkasında gizil yapının görülmesi ESA'nın hedefidir. ESA medya metinlerindeki her türlü eşitsizliğin, adaletsizliğin, baskının ve zulmün görülmesini sağlayarak etik bir duruş sağlamaktadırlar.

5. HÜRRIYET, SABAH, SÖZCÜ, POSTA GAZETELERİNDE KADININ ÖTEKİ OLARAK TEMSİLLERİ

Bu makalede Türk yazılı basınına ait haberlerde, kadınlara yönelik haberlere nasıl yer verildiği incelenmeye çalışılmıştır. Konuyla ilgili olarak genel bir yargıya varabilmek için Türkiye'de tirajı en yüksek olan Hürriyet, Sabah, Sözcü ve Posta gazetelerinden 1 Mart 2017 ve 15 Mart 2017 tarihleri arasındaki gazeteler örnekleme dâhil edilmiştir. Dünya Kadınlar Günü'nü de kapsayan bu süre içerisinde adı geçen bu gazetelerin kadına yönelik yaptığı haberlerin hangi üslupta sunulduğu, haberlerin ne derece sansasyonel bir etki yarattığını anlayabilmek araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1 Mart 2017 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde "Yapanlar Değil Hakim Utandı" başlığı ile yer alan haber, "Altınızı Çıkarın Dediler" alt başlığı ile desteklenmiştir. Haberin içeriğinde Türkiye'ye turist olan gelen kadınlara yapılan taciz ve sonrasında kadınların hakim karşısında verdiği savunmaya yer verilmiştir. Haberin tamamı kadınların hâkim önünde verdiği savunma metninden oluşmaktadır. "*Altımızda mayo, üstümüzde havlu vardı. Mayoyu çıkarmak istemeyince ısrar ettiler; bunun normal prosedür olduğunu söylediler. Biz daha önce hamama gitmemiştik ancak yavaş yavaş mahrem bölgelerime dokundular. Çok rahatsız oldum ve dokunmamalarını istedim. Biraz İngilizce biraz da beden diliyle iletişim kurduk. İngilizce "No (Hayır)" kelimesinin anlamını biliyorlardı. Vücudumuzun her yerine dokunuldu ve üzerimizde hiçbir kıyafet yokken yapıldı bu.*" şeklinde gazetede yer alan bu haberde olayın mağduru kadınlar tarafından anlatılan ifadenin tamamına yer verilmesinin yanında, olayın detaylarından da kaçınılmayarak olay, okuyucuyu bir tanık haline getirmektedir. Haberin mağdur kadınların ifadelerinden hakim utandığına ilişkin başlığı ve taciz zanlılarının kullandığı cümlelerin alt başlıkla verilmesi de olaydaki kadın mağduriyetini vurgulamak yerine, zanlıların şiddetini destekler ve kadınların kendilerini ifade etmelerinin bir utanç durumu olduğu şeklinde bir izlenim yaratılmıştır. Haberin içeriğindeki olaya ilişkin birbirinin tekrarı kelimeler, gereksiz; cinsel içerikli ayrıntılar da mağdurların okuyucu tarafından gözetlenmesi, haberi bilgi verme niteliğinden çok okuyucuda merak uyandırma ve gözetleme intibası yaratmıştır.

Aynı tarihli Posta Gazetesi'nde "Yüzde Yüz 99.9 Kadınım" başlıklı yer alan haberde, İrem Derici'nin geçirdiği estetik operasyondan sonra kendini daha iyi hissettiği haberi "*İrem Derici silikon taktırdıktan sonra kendisini tam anlamıyla kadın gibi hissettiğini söyledi. Otostil Dergisine konuşan İrem Derici "Kadınlık oranım %49'du. 6 ayda 23 kilo verince yüzde 80'e çıktı. Silikon taktırdıktan sonra şuan hissettiğim kadınlık oranı yüzde 99.9 dedi."* şeklinde yer almıştır. Haberin içeriğinde, Derici'nin ne tür bir estetik operasyon geçirdiği ayrıntısı verilerek, mahremiyet sınırları saydamlaştırılmıştır. Ayrıca şarkıcının standart beden politikalarına ulaşabilmek uğruna geçirdiği bu operasyon sonucunda

kendisini kadın gibi hissettiği ifade edilmiş geçirdiği operasyonun sonucunun başarılı geçmesinin haber niteliği taşıması yerine haberin kadın görseiliğini ön planda tutarak istenilen ölçülere ulaşılması ve üst akılın ölçü standartlarına uygunluk sağlamanın hazzının tanımının yer aldığı bir başlıkla verilmiştir.

Aynı tarihli Posta Gazetesi'nin bir diğer haberinde, "*Önder Fırat'ın kızı İdil Fırat ile oyuncu Engin Öztürk 1.5 yıllık aşkları süresince 3 kez ayrılıp barıştı. Yaklaşık 4 aydır görüşmeyen çift önceki akşam Etiler'deki Adana Yüzevler Kebap'ta baş başa yemek yedi. Kapıdan ayrı çıktılar.*" şeklinde verilen haber "Babadan Gizli Buluştu" başlığıyla verilmiştir. Babaerkil yasanın sınırlarının aşıldığı, özgür kadının ataerkil özel ve kamusal alanında bireyselleşmeye çabaladığı alt metni içeren haberde, başlık haberin özetinden tamamen uzak ve farklı bir görüşme hizmet etmektedir.

Aynı sayfada yer alan, "Dövmeyeceksin Sadece Seveceksin" başlığı ile yer alan haberin içeriğinde, kadın ve erkek arasında geçen şiddet, *hakimden yapılan "eskisi gibi hem döverim hem söverim yok sadece seveceksin"* alıntısıyla desteklenmiştir. İçerik ve başlık erkeğin kadına yönelik şiddetinin toplumsal kabulünü ve boyutunu okuyucuya yansıtmıştır. Bu gerekçeyle haber; bilgilendirici, yol gösterici, eğitici maksadından çok nasırlaşmış yanlışları tekrar tekrar vurgulamıştır.

Aynı tarihli gazetede yer alan, Zonguldak liseli kızlar arasında yaşanan şiddet "Aşk Dayacağı" başlığıyla verilmiştir. B.A ve B.Y isimli 15 yaşındaki kız öğrenciler arasındaki kavganın sebebinin kızların aynı erkeğe aşık olmasından dolayı çıktığını belirten haber metnindeki "*Sonra da birbirlerine vurmaya başladılar. Arkadaşları kızların saç saça baş başa kavgasını seyretti. Çevreden yetişen vatandaşlar kavgayı ayırdı.*" ifadesindeki olayı detaylandıran ayrıntılar ve ikilemeler haber jargonundan uzak olmakla beraber. Başlığın içerdiği üstü kapalı cinsellik ve şiddet, haberin öznesi olan 15 yaşındaki kızların birbirlerine uyguladıkları şiddetin boyutunu yansıtmaktan öte, içerikle ilgisiz durmaktadır.

2 Mart 2017 tarihli Sabah Gazetesi'nin "Son Kutlama" başlığı ve "Gece Eve Baskın Yaptı, Suçu Sinemaya Gitmek ve "11 Hafta Sonra Öldürüldü" alt başlıkları ile verilen cinayet haberinde "Son Kutlama" başlığı ağabeyi tarafından öldürülen Ceylan Timuroğlu'nun, katili ağabeyi ve eşi tarafından doğum gününü kutlanmasını ifade etmektedir. Bu durum haberdeki fotoğraflarla da desteklenmiştir. Haber metninde kız kardeşini öldüren ağabeyin, farklı bir hikâye içerisinde "gururlu bir abi" tasviriyle yer verilmesi haberin yönünü saptırdığı gibi, haberde yer alan suçlu ve mağdur konumundaki kişilerin de özel hayatlarındaki farklı bir olaydan esinlenen bir başlıkla verilmesi başlık ve haberde asıl verilmesi gereken konunun önüne geçmiştir. Haberde "tabancasını çıkardı ve kafasına sıktı" şekliyle verilen cümle, habercilik etiğinden uzak, yanlış bir kelime seçimi olmuştur.

Aynı haber, aynı tarihli Sözcü Gazetesi'nde, öldürülen Ceylan Timuroğlu'nun ismi haber metninde açıkça verilmiş olup, cinayeti işleyen ağabeyinin adı ve soyadı baş harflerinin kısaltmasıyla verilmiştir.

Aynı tarihli Posta Gazetesi'nin "Bu kez Kadın Öldürdü Kalbinden Bıçakladı" şeklindeki başlığı, gazetede verilen bu kez edatıyla erkeğin kadına uyguladığı şiddet ve kadın cinayetlerinin kanıksanmasını destekler niteliktedir. Başlığın devamındaki kalbinden bıçaklamak kelime öbeği büyük harflerle verilmiştir. Kalp, düz anlam ve yan anlamları üzerinden verilerek, cinayetin kıskançlık sebebiyle olması, cinayete gerekçe kazandırır niteliktedir. Haber "Birlikte İçtiler" alt başlığıyla verilmiştir. Ancak, haberde yer alan saldırgan ve mağdura ilişkin kimlik bilgilerinin yanı sıra, kimin evinde buluştukları, buluştukların evin sahibi ve kavgaya başlayıp bir camide kavgaya devam etmeleri gibi ayrıntılar verilen başlığın tamamen dışında olup haberdeki gereksiz detaylardandır. Bu tip gereksiz detaylar haberdeki öldürme ya da yaralama gibi cana kast eden durumun önüne geçerek, olayları magazinsel düzeye indirgemekte ve konuyu değersiz kılmaktadır. "3 Defa Sapladı" alt başlığıyla devamı yazılan haberin içeriğinde, cinayetin ayrıntıları detaylı bir şekilde verilmekte, yaralının hastaneye kim tarafından ve nasıl götürüldüğü gibi kriminal konulardan oluşmaktadır. Verilen alt başlıklarla giderek seyri değişen haber "üçüncü sayfa haber" adı verilen sansasyonel bir kategoriye indirgenmiştir.

Aynı tarihte Hürriyet Gazetesi'nde yer alan "Kahraman Başkan Dalgıcı Kurtardı" başlıklı haberin içeriğinde İzmit'te düzenlenen bir törende fenalaşan dalgıcın törende bulunan Karamürsel Belediye Başkanı tarafından kurtarıldığına yer verilmiştir. Ancak haberin içeriğinde başlıktan bağımsız törenle ilgili ayrıntılar verilmiştir. Ayrıca haberin içeriğinde görünen "kadın dalgıç" ifadesi cinsiyetçi bir tutum sergilemektedir.

3 Mart 2017 tarihli Posta Gazetesi'nde "Peçeli Kapak" başlığıyla yer alan haberde Vogue Dergisi'nin Arap versiyonunun yayın hayatına başladığı ve kapağında da Gigi Hadid'in peçeli fotoğrafının kullanıldığı yer almaktadır. Oryantalist kurama göre, peçeli kadın fantezisi olarak yer alan bu imge kadın cinselliğini ön planda tutacak şekilde resmedilmiştir. Ayrıca haberin içeriğinde Gigi Hadid'e ait kişisel bilgiler verilmiş olup haberin başlığı haberin içeriğiyle uyuşmamaktadır.

4 Mart 2017 tarihli Posta Gazetesi'nde "Kadınların Kâbusu AVM Çetelerine Baskın başlığıyla yer alan haber metninde çetenin özellikle kadınları seçtiği belirtilmekte fakat onun dışında kadınlara yönelik herhangi bir ayrıntıya yer verilmemektedir. Kadınların gerek ataerkili benimsemiş kadınlar gerekse erkekler tarafından sürekli bir av olarak görülmesi ve toplumda korku içinde yaşaması gerekli izleniminin yaratıldığı haberde, kadınlarla bütünleştirilen alışveriş tutkunluğu ve bu çetenin AVM çetesi olarak isimlendirilmesi bir bakıma haberle bağlantı kurulmasına sebep olsa da haber böyle bir bulgu kanıtlanabilir nitelikte değildir.

Aynı tarihli Sabah Gazetesi'nin haberinde, Kadın Avukat Evinde Asılı Halde Bulundu başlığıyla yer alan haberde, eşinden boşandıktan sonra bunalıma girdiği ve ruhsal çöküntü içerisinde olduğu iddia edilen Avukat Tijen Türegün'ün evinde asılı halde bulunduğu yer almıştır. Ancak Tijen Türegün'ün yaptığı eylem ve davranışlarla cinsiyeti arasında bir korelasyon bulunmamaktadır. Erkek ile ilgili haberlerde kişinin cinsiyetine çoğunlukla yer verilmezken, kadın ile ilgili haberlerde mesleki ünvanların önüne getirilen cinsiyet ayrıştırıcı kelime niteliğinde olan "kadın" bu haberde de konuyla bağlantısı olmamasına rağmen vurgulanarak cinsiyetçi bir başlıkla okuyucuya sunulmuştur.

Aynı tarihli Sözcü Gazetesi'nde, Sevgilisinin dövüp eve kapattığı hamile kadını itfaiye kurtardı başlığıyla yer alan haberin içeriğinde "dayakçı sevgili"nin yakalanarak gözaltına alındığı bilgisi verilmiştir. Ancak yakalanan sevgilinin dayakçı sıfatıyla verilmesi ve haberin başlığından anlaşıldığı üzere "dayakçı sevgili"nin erkek olması, bu tarz bir sevgili modeli gibi sunulması, durumun içselleştirilmesine meyil vermektedir. Erkek şiddetinin ne düzeyde olduğunu irdelemek yerine, haberin içeriğinde bu tarz bir sifata yer verilmesi, okuyucuda erkek şiddetini meşrulaştırmaktadır.

5 Mart 2017 tarihinde Posta Gazetesi'nde yer alan 17 yaşındaki çocuğun tecavüzünden hamile kaldı haberinde verilen fotoğraf temsili fotoğraf üzerinden verilmiş olup, fotoğraftaki kişi elleriyle yüzünü kapatmış utanç içerisinde görüntülenmektedir.

7 Mart 2017 tarihinde Posta Gazetesi'nde yer alan haber "En sevimsiz iş ütü yapmak" başlığıyla Türkiye'de yapılan bir araştırmanın verilerini ortaya koymaktadır. Habere göre, kadınların en sevmediği ev işi ütü yapmak olarak ifade edilmiştir. Ardından sevilmeyen işler sırasıyla verilmiştir. Kadınların evlerinde ne sıklıkla nereleri temizledikleri verisi de okuyucuya sunulmuştur. Otoritenin erkekte olduğu toplumlarda kadınlar özel alanda aktif rol oynamaktadır, bu roller zamanla kadınlar tarafından da içselleştirilmiştir. Erkeğin özel alanda aktif olması, hemcinsleri ve kadınlar tarafından garip bir durum olarak algılanmaktadır. Bu durumda da kadınlara biçilen, haber metninde de yer alan birtakım ev işlerinin kadınlara yönelik olduğu kanıksanmış olup, bunlar arasından en sevimsizi olarak bilinen ütü yapmanın yapılan araştırmalarla da kanıtlandığı verisi okuyucuyla paylaşılarak özel alanda kadın ve erkek rollerinin kemikleştiği açıkça görülmektedir.

8 Mart 2017 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde Kadın Öğretmenler Kaza Yaptı haberinde de, 4 Mart tarihli Sabah Gazetesi'nde "Kadın Avukat" ifadesi ile verilen haberde olduğu gibi cinsiyetçi bir tutum sergilenmiştir. Haberın içeriğinde kadın ve erkeği birbirinden ayıran biyolojik özelliklere ait bir bilgi bulunmamaktadır. Bu durumda kaza yapan kadınların mesleğine ve cinsiyetlerine ait verilen ayrıntılar habere ait bilgi kirliliği oluşturmuştur.

Aynı tarihli Sabah Gazetesi'nin Duygusal Şiddet daha çok iz bırakıyor başlıklı haberinde Ayşe Hatun Önal'ın üst sıralarda olan Selam Dengesiz adlı albümünün yanında, Önal'ın "Sadece fiziksel değil psikolojik şiddet gören kadınlar da var. Duygusal şiddet daha çok iz bırakıyor." şeklindeki açıklamasına yer verilmiştir. İlk olarak haberin başlığındaki "daha" zarfının kullanımına ilişkin durum duygusal şiddet dışındaki şiddet türlerinin toplum ya da kadınlar tarafından kanıksandığına işaret etmektedir.

Aynı tarihte Sabah Gazetesi'nin haberinde "Çocuk da yaparım kas da" başlığı ile yer alan haberde, İrmak Ünal'ın 2010 yılında evlendiği ve sırasıyla 2011 ile 2014'te anne olduğuna ilişkin detaylar verilmiştir. Ünal'ın sosyal medyada paylaştığı kaslı vücudunun da büyük beğeni aldığı belirtilen haber,

sosyal medyadaki fotoğraf ile resmedilmiştir. Erkek egemenliğinin daha belirgin olduğu toplumlarda modernleşmeyle beraber eşitlik anlayışı da zamanla önem kazanmıştır. Ancak bu durum özel alanla bütünleştirilen kadını, kamusal alanda da belli birtakım yükümlükler yükleyerek. Modern kadının hayatını, hem özel alanda hem de kamusal alanda aktif rollerle yeniden yapılandırmıştır. Haberde de görüldüğü üzere, ünlü bir kadın olarak, şöhretini devam ettirmek, her daim fit ve bakımlı kalabilmek ve özel alanda da biyolojik yetkinliğinden ötürü annelik rolünü en iyi şekilde gerçekleştirebilmek gibi kendisinden beklenen sorumlulukları yerine getirmeye çalışan Ünal'ın sosyal medyada hangi amaçla paylaştığı bilinmeyen fotoğrafın, gazetenin erkek egemen fikirle oluşturduğu içerik bunun açık bir temsilidir.

9 Mart 2017 tarihli Posta Gazetesi'nin, "Türkiye'de 8 Mart" başlıklı haberinde "Kadına şiddet, Dünya kadınlar gününde de durmadı" cümlesi ile başlayan haberde, 2016'nın 8 Mart'ında boşanan çiftin haberi verilerek sene-i devriyesinde eski kocanın eşini sokakta pusu kurup öldürdüğü haberi yer almıştır. Haberin içeriğindeki erkeğin kadına uyguladığı şiddet ve cinayet haber metniyle uyumludur ancak başlıkta kullanılan dahi anlamındaki de'nin altında şiddetin vahameti üzerinden yanlış bilinçlendirme söz konusudur. Kadına şiddet sadece kadınlar günü olan 8 Mart tarihlerinde değil ebediyen durmalıdır. 8 Mart, toplumları kadınlara uygulanan şiddetin farkındalığı ve toplumlarda şiddeti sonlandıracak bir bilinç oluşturmak için vardır. Ancak haberin başlığında bu durum farklı bir anlam çıkarılan bir şekilde verilmiştir.

Aynı tarihli Hürriyet Gazetesi'nde de "Annenizi vurdum gidin kurtarın üst başlığı ile verilen haberde "Kadınlar gününde şiddet yine bitmedi" alt başlığı ile kadınlar günü ve şiddet arasındaki durum aynı tarihli Posta Gazetesi'ndeki gibi verilmiştir.

Aynı tarihli, Posta Gazetesi'nde "Bilgi'ye Saldırı" başlığıyla verilen haberde, 8 Mart tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi kampüsünde kadınlar günü sebebiyle stant açan öğrencilerin kampüsün önüne gelen saldırganlar tarafından saldırıya uğradıkları ve İrem Esmer isimli öğrencinin de sağ gözünden yaralandığı belirtilmiştir. Saldırganların Gözaltına alındıkları ve içinden altısının da İstanbul Ticaret ve Haliç Üniversitelerinden olduğu bilgisi verilmiştir. "Bilgi'ye Saldırı" başlığı yan anlamıyla kullanılmıştır. Bilgi Üniversitesindeki öğrencilere yapılan saldırı mecaz-ı Mürsel üzerinden ifade edilmiştir. Başlık, haberin içeriğini en kısa ve etkili bir yolla ifade etmelidir. Ancak bu başlıkta yan anlam üzerinden haberin içeriğinden bağımsız bir ifade yer almaktadır. Bu durumda, saldırıya uğrayan İrem Esmer isimli öğrenciye ait verilen durum ayrıntı niteliği taşımaktadır. Saldırganların başka üniversitelerde öğrenci oldukları bilgisi ve isimlerinin belirtilmemesinin eksikliği de görülmektedir.

Aynı tarihli Sözcü Gazetesi'nde yer alan aynı haber," Kadınlar Gününde Üniversiteye Saldırı" başlığı ile haber jargonuna daha uygun bir ifade ile kullanılmıştır. Bu haberde, İrem Esmer isimli öğrencinin yaralandığı ve polis ekiplerinin 6 kişiyi gözaltına aldığı bilgisi daha kısıtlı bir bilgi üzerinden verilmiştir. Ancak her iki haberde de mağdur olan kadının ismi ifşa edilmiş, gözaltına alınan kişilerin isimleri baş harfleriyle de verilmemiştir.

10 Mart 2017 tarihli Posta Gazetesi'nde "Fahriye de olsan çeyrek takıyorlar" başlığı ile verilen haberin içeriğinde Burak Özçivit ile Fahriye Evcen'in nişanlandığı belirtilerek " Fahriye Evcen'e çeyrek altın da takıldı" cümlesi ile haber tamamlanmıştır. Haberin başlığı, Fahriye Evcen üzerinden tüm kadınları itibarsızlaştıran bir anlam taşımaktadır. Günlük hayatımızda yer alan evlenen çiftlere altın ya da hediye verme geleneğinin günümüz modern toplumunda tamamen metalaştığı ve gelene verilen değeri gösteren hale gelmiştir. Başlık da yozlaşan bu âdetin destekçisi olmuştur. Gelinin ünlü olması ve takılan altının miktarı üzerinden oluşturulan başlık evlilik kurumunun kutsallığına tek taraflı bir darbe vurmuştur.

11 Mart 2017 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin "Gelin Görümce Kavgası" üst başlığı ve "KKTC'de Gündem Yine Asil Nadir" alt başlığı ile verilen haberin içeriğinde bir dönem ünlü işadamları arasında yer alan İngiltere'de hapis yattıktan sonra KKTC'ye dönen Asil Nadir'in kız kardeşi ve eşi arasındaki mal-mülk kavgasının gündemde olduğu belirtilmektedir. Haber, bir dönem ünlü olan Asil Nadir hakkında olup, Nadir'in kız kardeşi ve eşi arasında olan husumetin de verilmesi üzerinden kadınlar arasındaki anlaşmazlık gelin ve görümce arasındaki kavgaya dayandırılarak olay bir kadınlar arasındaki bir tartışmaya indirgenmiştir.

Aynı tarihli Posta Gazetesi'nin "İmam da İsyan Etti" ve "Kadına Şiddet Vaazı" alt başlığı ile verilen haber metninde İmamın Cuma namazındaki cemaata kadınlara şiddet uygulanmaması yönünde

telkinde bulunması söz konusudur. Ancak başlık, okuyucuda yanlış bilinç oluşturabilecek bir düz anlam üzerinden verilmiştir. Haberin içeri ile tamamen örtüşen tek bir başlıkla da mesaj içeren bir başlık oluşturulmamış olması söz konusudur.

Aynı tarihli Sözcü Gazetesi'nde "3 Aylık eşini önlüğünün üst düğmesi açık diye öldürdü" başlığıyla yer alan haberin içeriğinde Mehmet A. 'nın (19) karısı Deniz A.'ya (20) ile evlilikleri süresince şiddet uyguladığı, aralarında son olarak da kıskançlık sebebiyle tartışma çıktığı verilmiştir. Öfkeli eş Mehmet A'nın karısını bıçaklayıp öldürdüğü ve karısının kendisinden ayrılmak istediğini onun birleşme teklifine hayır demesi sebebiyle onu bıçakladığı belirtilmektedir. Saldırgan, katil eşin polise verdiği ifadeye karısının üst düğmesinin açık olduğunu belirtmektedir. Bu durum adamın psikolojik durumunun bozuk olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak saldırganın ifadesinin haberin başlığını oluşturması konunun magazinsel yönünü ortaya koymaktadır.

13 Mart 2017 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin "Savaşçı Kadın" başlıklı haberin içeriğinde, Almıla Ada'nın Kanal D'de "Adı Efsane" adlı dizide canlandıracağı Melis karakteriyle ilgili yorumları yer almaktadır. Basketbol koçunun kızını canlandıracak olan Almıla Ada'ya yapılan Savaşçı kadın benzetmesi, cinsiyetçi bir başlık olup başlık ve haberin içeriği birbiriyle uyuşmamaktadır. Cinsiyetler arasındaki biyolojik farklılıktan kaynaklanan ancak farklı alanlarda da kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin olabileceğini savunan erkek egemen düşünce doğrultusunda kadın güçsüz, mağdur, bağımlı ya da eksik olarak nitelendirilmiştir. Kalıplaşmış bu yargının düzeltilmesi, toplumun bilinçlendirmesi medya kurumlarının da amacı halinde olmalıdır. "Adı Efsane" isimli dizi özel güçleri olan bir kadın hakkında yapılmış bir fantastik dizi ya da film olması durumunda kullanılabilir bir başlık olan "Savaşçı Kadın", bir basketbol koçunun kızını canlandıran bir karakter için oldukça iddialı bir başlık olmuş ve kadın ve savaşçı kelimelerinin bir arada bulunması da başlığın yan anlam üzerinden cinsiyetçi bir tutumla oluşturulduğunu ispatlamaktadır.

6. SONUÇ

Medyada kadının kalıplaşmış stereotiplere göre öteki tabiri üzerinden temsil edilmesi sadece ülkemize özgü bir sorun değil aynı zamanda evrensel bir problemdir. Bu problemi aşmanın en önemli yolu sadece erkeklerin bilinçlenmesi değil, kadınların da büründükleri erkek otoriter maskeyi çıkarmalarıyla mümkündür. Kadın ve erkek aynı oranda ve aynı şartlar altında bilgilendirilmelidir. Bu görev de medyaya düşmektedir. Bir toplumsallaştırma aracı olan medya; dolayısıyla gazeteler ve haber içeriklerinin ulaşılabilirliği oldukça yüksektir. Bu da doğru bilinen yanlışların artmasıyla ilgili olarak toplumda kadına yönelik oluş(turul)an yanlış bilincin devam etmesine neden olmaktadır. Ataerki düzen, kadına yönelik yapılan haber metinlerinde açıkça kendini belli etmektedir. Başlıklarda ve haber içeriklerinde yer alan ifadeler ve kadına yönelik tanımlamalar erkek vizyonu hazırlanmaktadır. Kadınların her alanda erkekler ile eşit haklara sahip olmasına yönelik farkındalık yaratmaya çalışılan ve dünyanın birçok ülkesinde kutlanan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde incelenen gazetelerde, kadın haklarına ve kadın mağduriyetine dikkat çekmeye çalışılan içerikler yerine, kadını metalaştıran, belirli objeler üzerinden kadın değerini belirlemeye ve tüketim algısını güçlendirmeye yönelik reklamların yer aldığı gazeteler bulunmaktadır. 1- 15 Mart 2017 tarihi olarak belirlenen örneklem grubu dahilinde incelenen haberlerin kadını öteki konumuna indirgediği ve kadınsal stereotiplerin güçlendirilmesine yönelik metinler olduğu açıkça görülmektedir. Çalışmada yer alan haberleri ele aldığımızda, bu sorunun gazeteciler tarafından askıya alındığı ve gazetecilerin bu konuda belirli bir hassasiyetleri olmadığı ortaya çıkmıştır. İncelenen haberlerde, kadının sürekli salt kadınısı yönüyle ele alınması ve haber metinlerin bu fikir üzerinden ortaya çıkması durumunun değişmesi gerekmektedir. Haber metinlerindeki önceliğin popülizme ve tiraja yönelik olması yerine her iki cinsi de aynı hakkaniyetle ele almak ve haber, bu fikir üzerinden ele almak olmalıdır. Gazetelerde gördüğümüz stereotipleşmiş, bedeni ve cinselliği ile tanımlanan, gördüğü şiddetin boyutuyla mağduriyeti yaratılan kadın haberleri yerine farklı alanlarda başarılar elde etmiş, mutlu ve umutlu kadınlar görebilmek ancak bu sayede mümkündür. Sonuç olarak, yazılı basın olarak gazete, ulaşılabilirliği yüksek, her kesime hitap eden ve günlük haberlerin topluma iletimi açısından en önemli medya araçlarından. Ancak, haber metinlerinin kadınlara yönelik bakış ve davranışları biçimlendirmesi ve bu doğrultudaki toplumsal algıyı köreltip, erkek egemen ideolojiye ve bu soruna ekonomik kaygıyla yaklaşması toplumsal cinsiyet bilincini aşağıya çekmektedir.

KAYNAKÇA

- Acara, E.&Saritaş,E.(2004).“Çocuk da Yaparım, Kariyer de” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma ,01-04 2004 Mart, İstanbul
- Acar,F. (1996).”Türkiye’de Kadınların Yüksek Öğretim Deneyimi” (Necla Arat) (Ed.), Türkiye’de Kadın Olmak, 201. Say Yayınları, İstanbul
- Akbulut,N.(2004).”Türk Televizyonlarında Kadın Söylemi” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma 01-04 Mart, İstanbul
- Alankuş, S. (2009). Medyada Kadın/ Beden Temsil (Siyaset)i, http://www.obarsiv.com/pdf/sevda_alankus.pdf, erişim tarihi, 01,05.2016
- Alemdar,Z. (1996).”Basın ve Kadın” (Necla Arat) (Ed.), Türkiye’de Kadın Olmak, 132-133 Say Yayınları, İstanbul
- Arat,N. (1996).”Türkiye’de Kadınların Çalışma Yaşamında Karşılaştıkları Zorlukların Sosyo-Kültürel Nedenleri” (Necla Arat) (Ed.), Türkiye’de Kadın Olmak, 45. Say Yayınlar, İstanbul
- Artıkoğlu,P. (2004).”20. yy’da Kadın ve Tasarım” Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 01-04 Mart, İstanbul
- Asker,A. (2004).”Medyada Cinsiyetçilik ve Kadın Gazeteciler” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma , 01-04 2004 Mart, İstanbul
- Aydoğan,F. (2004).”Evdeki Kitleler Olarak “Evdeki Melek”ler ve Kadın Dergileri” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma 01-04 2004 Mart, İstanbul
- Batuş,G. (2004). “Direnişin Göstergesi olan Popüler Kültür, Muhalefete Kalmaya Mahkum Mudur?” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma 01-04 2004 Mart, İstanbul
- Belek,U. (2013). “Toplumsal Cinsiyet Algısının Statik Duruşu” (Lerzan Gültekin) (Ed.). Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları, 17-18. Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara
- Beşiroğlu,Ş. (2004). “Osmanlı Türk Musikisi’nde Kadının Müzikal Kimliği: Timur- Mughal Osmanlı Görsel Malzemelerinin Müzikal Açından Değerlendirilmesi” Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Blommaert, J.,& Bulcaen, C. (2000). “Critical Discourse Analysis” Annual Review of Anthropology 447-466.
- Connell, R. W., (1998).Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, Ayrıntı yayınları, İstanbul
- Çelenk, S. (2010). Kadınların Medyada temsili ve etik sorunlar. Televizyon haberciliğinde etik, 229-236.<http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/sevilay-celenk-kadinlarin-medyada-temsili-ve-etik-sorunlar.pdf>, Erişim Tarihi, 01.05.2016
- De Beauvoir, S. (2012). The Second Sex. Vintage., http://uberty.org/wp-content/uploads/2015/09/1949_simone-de-beauvoir-the-second-sex.pdf. Erişim Tarihi, 19.04.2016
- Elden,M. &Ulukök,Ö.(2004).”Televizyon Reklamlarında Çalışan Kadının Sunumu” Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Eliuz,Ü.(2011). “Cinsel Kimlik Paniği: Kadın Olmak” Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 6(3): 221-232.
- Elmacı,N. (1996). “Poligami: Çok Eşli Evlilikler” (Necla Arat) (Ed.). Türkiye’de Kadın Olmak, 82. Say Yayınları, İstanbul
- Fairclough, N., Mulderrig, J., & Wodak, R. (2011). Critical Discourse Analysis. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction, 357-378.
- French, M. (1993) Kadınlara Karşı Savaş (Çev.: Beril Eyüboğlu), Metis Yayınları, İstanbul
- Göker,N.&Göker, G. (2014). “Sinemada Alternatif Kadın Temsilleri: Stepford Kadınları”. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(2) 221-237.

- Gültekin, L. (Ed.). "Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları" 43 . Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara
- Gürel,E. (2004). "Barbie Bebek İzdüşümünde Kadın Kimliğinin Analizi" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- İnceoğlu, Y. (2004). "Medyada "Kadın" İmajı" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Kışlalı,A.T. (1996). "Ulusal Egemenlik ve Siyasette Kadın" (Necla Arat). (Ed.). Türkiye'de Kadın Olmak, 57-76-77 Say Yayınları, İstanbul
- Kili,S. (1996). "Modernleşme ve Kadın" (Necla Arat) (Ed.). Türkiye'de Kadın Olmak, 12. İstanbul: Say Yayınları
- Laughy, D. (2010) Medya Çalışmaları: Teoriler ve Yaklaşımlar (Çev.: Ali Toprak), Kalkedon Yayınları, İstanbul
- Mengü,S. ve Karadoğan,E.(2004). "Türk Kadın Siyasetçilerin Televizyonda İzlenim Yansımaları" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Örücü,E. (1996). Hukukta Kadın ve Son Gelişmeler. (Necla Arat) (Ed.). Türkiye'de Kadın Olmak ,21-22 İstanbul: Say Yayınları
- Özerkan,Ş.(2004). "Bir Toplumlaştırma Aracı Olarak Medyanın Kadın İmajına Yaklaşımı" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Rüzgar,N. (2004). "İmgenin Kadın, Kadının İmgeye Dönüşümü" Kadın Çalışmalarında Disiplinler Arası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Sayılgan,E.&Yılmaz,E.(2004). "Yazılı Basında Kadınlara Yönelik Bilgilendirici Haberler ve Medyanın Sosyal Sorumluluğu" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Selçuk,Ü.F.&Tuzlukaya,Ş.E. (2013). "Çalışma Yaşamı ve Kadın" Lerzan Gültekin (Ed.). Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları, 6. Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları
- Sever,Ç.D. (2013) "Anasaya Mahkemesinin Kadın Erkek Eşitliği Yaklaşımına Bir Eleştiri", Lerzan Gültekin (Ed.) Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları
- Simge,S. (2013). "Toplumsal Cinsiyet", Lerzan Gültekin (Ed.). Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları (ss. 30).Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları
- Şimşek,A.A. (2013). "Türkiye'de Modernleşme Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Hakları" Lerzan Gültekin (Ed.). Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları, 51. Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları
- Steeves, H., L. (2005), Feminist Teoriler ve Medya Çalışmaları ,(Der. Ve Çev. Mehmet Küçük), Medya, İktidar ve İdeoloji, Bilim ve Sanat Yayınları: Ankara.
- Sullam, B.(2004). "Jinekomedya" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma. 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Temel,A. (2004). "Çalışan Kadının İmajı ve Rol Serüveni" Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, 01-04 Mart 2004, İstanbul
- Van Dijk, T. A. (2003). 18 Critical Discourse Analysis. The Handbook of Discourse Analysis, 18, 352.
- Weiss, G.,& Wodak, R. (2007). Critical Discourse Analysis. New York: Palgrave Macmillan.
- Young, R. (2004). White Mythologies, Writing History and the West, Routledge, London&New York